

La diversitat com a projecte compartit de la política cultural local

Publicat per [Interacció](#) [1] el 05/10/2010 - 10:52 | Última modificació: 28/07/2026 - 13:51

Aquest document és especialment interessant perquè recull un moment de canvi en les polítiques culturals locals. Publicat el 2009, en ple debat sobre els efectes de les noves migracions i la cohesió social, el *Fòrum de Regidors i Regidores de Cultura* proposa desplaçar la mirada des de la diversitat entesa com un fenomen demogràfic cap a la diversitat com una qüestió central de la política cultural. No es limita a defensar el reconeixement de les diferents identitats culturals, sinó que planteja que la cultura pot esdevenir un instrument per construir convivència, pertinença i ciutadania compartida. El document reflecteix els plantejaments emergents en matèria de diversitat cultural i cohesió social, en un context en què la interculturalitat guanya protagonisme en el debat acadèmic i institucional com a enfocament per afavorir la convivència entre persones de diferents orígens culturals. Així mateix, incorpora els principis promoguts per la Convenció de la Unesco sobre la protecció i promoció de la diversitat de les expressions culturals (2005), que comença a esdevenir un referent per a l'orientació de les polítiques culturals i socials.

El document parteix d'un diagnòstic clar: la diversitat cultural ja no és una circumstància excepcional sinó una característica estructural de la societat catalana. Les migracions, la mobilitat i la pluralitat de llengües, religions, orígens i formes de vida configuren una realitat que les polítiques públiques no poden considerar transitòria. Davant d'aquest escenari, la pregunta que guia el treball és si les polítiques culturals poden esdevenir instruments estratègics per afavorir la cohesió social, la identitat local i la convivència ciutadana. La resposta és afirmativa. El document defensa que la participació cultural facilita el coneixement mutu, redueix les distàncies entre persones i genera experiències compartides capaces de reforçar el sentiment de pertinença.

Aquesta tesi condueix a una redefinició de la funció de la política cultural. Ja no es tracta únicament de programar activitats o preservar el patrimoni, sinó de crear les condicions perquè persones d'orígens diversos puguin relacionar-se en igualtat. La cultura apareix com un espai privilegiat de mediació social, en què els ciutadans poden participar com a creadors, organitzadors o públics. En aquest sentit, el document insisteix que l'accés igualitari a la cultura implica també garantir oportunitats d'expressió de totes les formes de diversitat, més enllà de la immigració, incorporant qüestions de gènere, edat, classe social o discapacitat.

El marc conceptual escollit és la **interculturalitat**. El text es distancia explícitament dels enfocaments multiculturalistes que, segons els autors, tendeixen a organitzar la coexistència de comunitats diferenciades sense generar relacions entre elles. La perspectiva intercultural, inspirada en la definició de la Unesco, posa l'accent en la interacció, el diàleg i la construcció d'expressions culturals compartides. Aquesta opció s'articula al voltant de tres principis: igualtat efectiva de drets, reconeixement positiu de la diversitat i convivència basada en el contacte

quotidià i la cooperació. La cohesió no deriva de l'homogeneïtat, sinó de la capacitat de construir espais comuns sense eliminar les diferències.

?La interculturalitat no consisteix només a reconèixer la diversitat, sinó a crear espais on aquesta es converteixi en experiència compartida.

Una altra aportació significativa és la relació que estableix entre diversitat i creativitat. El document defensa que les societats diverses disposen de més recursos per innovar perquè acumulen experiències, coneixements i formes diferents d'interpretar la realitat. Les persones migrades no són presentades únicament com a destinataries de polítiques públiques, sinó també com a agents capaços de generar noves expressions culturals, actuar com a mediadors entre contextos diferents i enriquir el capital creatiu del territori. Aquest argument, molt present en el debat internacional de l'època, associa la diversitat amb la capacitat d'afrontar els canvis socials i econòmics.

Després d'aquest marc conceptual, el document analitza les polítiques culturals locals identificant-ne fortaleces i debilitats. Entre les principals mancances destaca la baixa presència de la diversitat en la programació cultural ordinària, sovint limitada a activitats puntuals o commemoratives. També assenyala la necessitat d'implicar més els equipaments culturals, els espais públics, els mitjans de comunicació locals i el teixit associatiu en la construcció d'una política cultural intercultural. La diagnosi evidencia que moltes iniciatives continuen situant la diversitat als marges de la programació habitual, en lloc d'incorporar-la com a criteri transversal.

Les propostes d'actuació segueixen aquesta mateixa lògica. El document recomana reforçar el treball transversal entre àrees municipals, donar suport a les noves formes d'expressió sorgides de la barreja cultural, recuperar la memòria històrica com a espai de convivència, afavorir la interacció entre diferents factors de diversitat i incorporar les expressions culturals emergents dins de les polítiques públiques. L'objectiu no és crear programacions específiques per a col·lectius concrets, sinó transformar progressivament les polítiques culturals perquè la diversitat formi part del seu funcionament ordinari.

En conjunt, el document expressa la voluntat d'adaptar les polítiques culturals locals a una societat cada vegada més diversa i interconnectada. La cultura hi és concebuda com un àmbit estratègic per afavorir la cohesió social, el reconeixement mutu i la participació ciutadana, tot superant visions que entenen la diversitat únicament com un repte de gestió demogràfica. Des de la perspectiva intercultural, es defensa que la convivència es construeix a través de la interacció, l'intercanvi i la creació d'espais compartits, i que les polítiques culturals han de generar les condicions perquè aquesta relació es produeixi en condicions d'igualtat. En aquest sentit, el document representa una aposta per incorporar la diversitat com a principi transversal de l'acció cultural local i per reforçar el paper de la cultura en la construcció d'una ciutadania plural i cohesionada.

Llegit avui, el document conserva un notable interès perquè anticipa debats que posteriorment s'han consolidat al voltant dels drets culturals, la participació o la cultura com a infraestructura de cohesió. Alhora, reflecteix també alguns límits propis del moment en què fou redactat. La confiança en la capacitat integradora de la cultura és molt elevada i tendeix a deixar en un segon pla les relacions de poder, els conflictes estructurals o les desigualtats econòmiques que condicionen la participació cultural. El text pressuposa que el contacte cultural afavoreix necessàriament la convivència, una hipòtesi que la recerca posterior ha matisat mostrant que la qualitat de les institucions, les polítiques socials i les condicions materials també són determinants. (n. de l'e., 2026)

Referència

Diputació de Barcelona. Centre d'Estudis i Recursos Culturals, (2009). *Fòrum de regidors i regidores de cultura: Política cultural i diversitat(s)*. Àrea de Cultura, Diputació de Barcelona.

[Text complet \(pdf\)](#) [2]

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Etiquetes: diversitat cultural

Etiquetes: participació cultural

Etiquetes: polítiques culturals

Etiquetes: governança cultural

Etiquetes: drets culturals.

- [3]

URL d'origen: <https://interaccio.diba.cat/blogs/2010/diversitat-projecte-compartit>

Enllaços:

[1] <https://interaccio.diba.cat/members/interaccio>

[2] https://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/politica_cultural_i_diversitat_2009.pdf

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/490>